

Den Haag

Leidraad Individuele Bijzondere Bijstand 2024

Deze leidraad is bestemd voor het afhandelen van een aanvraag individuele bijzondere bijstand en wordt gepubliceerd op www.denhaag.nl. De teksten uit deze leidraad maken onderdeel uit van het Handboek Werk en Inkomen van Stimulansz. Gelet op de individuele aard van een aanvraag bijzondere bijstand zullen er altijd aanvragen of kostensoorten zijn die niet in detail in de leidraad zijn uitgewerkt. Op basis van de richtlijnen in deze leidraad, het handboek Stimulansz en jurisprudentie wordt dan een besluit genomen. Versie juli 2024.

Inhoudsopgave

1 Algemeen	4
2 Bijzondere Bijstand	4
2.1 Voor wie is bijzondere bijstand bedoeld?	4
2.2 Aan welke criteria moet een aanvraag voldoen?	5
3. Welke kosten komen in aanmerking voor Bijzondere Bijstand?	5
3.1 Noodzakelijk	5
3.2 Algemene of bijzondere kosten?	5
3.3 Algemene kosten	6
3.3.1 <i>Voorliggende voorziening bij algemene kosten</i>	6
3.3.2 <i>Bijzondere omstandigheden</i>	7
3.3.3 <i>Bijzondere Bijstand voor algemene kosten als lening</i>	8
3.3.4 <i>Verlagen bedrag bijzondere bijstand bij verwijtbaarheid</i>	8
3.4 Bijzondere noodzakelijke kosten	9
3.4.1 <i>Voorliggende voorziening bij bijzondere kosten</i>	9
3.4.2 <i>Bijzondere bijstand voor bijzondere kosten als gift</i>	9
4. Termijn waarbinnen Bijzondere Bijstand moet worden aangevraagd	9
5. Draagkracht	10
5.1 Onvoldoende middelen	10
5.1.1 <i>Draagkracht in inkomen</i>	10
5.1.2 <i>Draagkracht in vermogen</i>	12
6. Kostensoorten	13
6.1 Medische kosten	13
6.1.1 <i>Algemeen Medische kosten</i>	13
6.1.2 <i>Uitzonderingen bij dringende redenen</i>	15
6.1.3 <i>Tandheelkundige hulp en voorzieningen, zoals kronen en bruggen, frame prothesen en orthodontie voor volwassenen</i>	15
6.1.4 <i>Brillen en contactlenzen</i>	16
6.1.5 <i>Dieetkosten</i>	16
6.1.6 <i>Fysiotherapie</i>	16
6.1.7 <i>Kleding</i>	16
6.1.8 <i>Bevallingskosten en kraamzorg</i>	17
6.1.9 <i>Eigen bijdragen WMO, WLZ en Thuiszorg</i>	17
6.1.10 <i>Telefoonkosten</i>	17
6.1.11 <i>Maaltijdvoorziening</i>	17
6.1.12 <i>Energiekosten</i>	17
<i>Wegens medische redenen</i>	17
<i>Wegens niet-medische redenen</i>	18
6.1.13 <i>Alternatieve geneeskundige zorg</i>	19
6.1.14 <i>Stapeling zorgkosten</i>	19
6.2 Kosten in verband met wonen	19
6.2.1 <i>Woonkostentoeslag</i>	19
6.2.2 <i>Huur, Legeskosten en waarborgsommen</i>	21
6.2.3 <i>Woonlasten tijdens detentie of opname</i>	22
6.2.4 <i>Waar moet bijzondere bijstand worden aangevraagd bij een verhuizing?</i>	22
6.2.5 <i>Duurzame gebruiksgoederen</i>	22
6.2.6 <i>Babypakket</i>	24
6.2.7 <i>Noodopvang</i>	24
7 Overige Kostensoorten	25
7.1 Legitimatie, verblijfsvergunningen en leges	25
7.2 Kosten rechtsbijstand	25
7.3 Kosten financieel beheer en beschermingsbewind	26
7.3.1 <i>Beschermingsbewind/mentorschap/curatele</i>	26
7.3.1.1 <i>Aanvullende kosten op noodzakelijkheid beoordelen</i>	26
7.3.2 <i>Aangepaste draagkrachtberekening</i>	27
7.3.3 <i>Tijdigheid bij nieuwe aanvragen</i>	28
7.3.4 <i>Ingangsdatum en beëindiging van bewindvoering</i>	28
7.3.5 <i>Budgetbeheer/Inkomensbeheer</i>	28
7.4 Ouderbijdragen LBIO	29
7.5 Kosten in verband met vrijwilligerswerk	29

7.6 Reiskosten in verband met bezoek aan ziekenhuis of inrichting	30
7.7 Reiskosten speciaal voortgezet onderwijs	30
7.8 Kosten voor begrafenis of crematie	30
7.9 Bijzondere bijstand voor schulden	31
8. Aflossing en terugvordering van bijzondere bijstand	31
9. Tijdelijk individuele compensatie gemiste Huur- en/of Zorgtoeslagen in 2024 en Teruggevorderde Huur- en/of Zorgtoeslagen 2023-2024	32

Leidraad Individuele Bijzondere Bijstand gemeente Den Haag 2020

1 Algemeen

Ook mensen met een minimuminkomen moeten reserveren voor voorzienbare kosten, de afweging maken om te maken kosten uit te stellen totdat er voldoende gereserveerd is of de kosten te spreiden over meerdere jaren. Dit lukt echter niet altijd. Er kunnen zich situaties voordoen waarin de te maken noodzakelijke kosten niet zijn uit te stellen en het inkomen en vermogen ontoereikend is om in deze kosten te voorzien. Voor deze kosten kan dan bijzondere bijstand worden aangevraagd. Uitgangspunt daarbij is maatwerk te bieden met oog voor de situatie waarin de aanvrager verkeert.

Deze leidraad is bestemd voor het afhandelen van een aanvraag individuele bijzondere bijstand. De teksten uit deze leidraad maken onderdeel uit van het Handboek Stimulansz. Het handboek kent een dieper detailniveau. Hierin staan bijvoorbeeld interne procedures en rekenschema's. Waar nodig staat in deze leidraad een verwijzing naar het handboek. Gelet op de individuele aard van een aanvraag bijzondere bijstand zullen er altijd aanvragen of kostensoorten zijn die niet in detail in de leidraad of het handboek zijn uitgewerkt. Op basis van de richtlijnen in het handboek en jurisprudentie wordt dan een besluit genomen.

2 Bijzondere Bijstand

2.1 Voor wie is bijzondere bijstand bedoeld?

Bijzondere bijstand staat, net als alle andere inkomensvoorzieningen van de gemeente, uitsluitend open voor de Nederlander of met een Nederlander gelijkgestelde vreemdeling. Dit is in de Participatiewet bepaald (art. 11). Het territorialiteitsbeginsel geldt ook voor de bijzondere bijstand. Dit beginsel houdt in dat je alleen bijstand kunt verlenen voor kosten die binnen Nederland zijn opgekomen en aan Nederland verbonden zijn. Een behandeling van een arts in het buitenland kun je bijvoorbeeld niet vergoed krijgen.

Bijzondere bijstand is bestemd voor iedereen van 21 jaar en ouder. Het kan gaan om thuiswonenden of personen die ter verzorging of verpleging in een inrichting zijn opgenomen. Jongeren van 18, 19 en 20 jaar hebben in principe geen recht op bijzondere bijstand. Zij vallen onder de onderhoudsplicht van hun ouders. Er zijn twee situaties waarin jongeren van 18, 19 en 20 jaar wel recht hebben op bijzondere bijstand; beide situaties moeten door de aanvrager worden aangetoond:

- De ouders hebben onvoldoende middelen om aan hun onderhoudsplicht te voldoen.
- Je kunt niet redelijkerwijs van de jongere verlangen dat hij zijn onderhoudsrecht te gelde maakt. Denk hierbij aan een ernstig verstoorde relatie tussen ouder(s) en kind. De bijstand wordt dan aan de jongere uitbetaald en eventueel verhaald op de ouder(s).

Als iemand rechtens zijn vrijheid is ontnomen (detentie, dwangopname) dan kan hij geen aanspraak maken op bijzondere bijstand. In artikel 13 van de Participatiewet staat dit aangegeven. Ook de overige in dit artikel genoemde situaties waarin een aanvrager is uitgesloten van bijstand zijn van toepassing bij de beoordeling van het recht op bijzondere bijstand.

2.2 Aan welke criteria moet een aanvraag voldoen?

De aanvrager moet een aanvraag doen bij de gemeente waar hij woont zoals bedoeld in het Burgerlijk Wetboek. Om dat te bepalen kijk je naar de woonplaats op het moment dat de aanvraag wordt gedaan, niet naar de woonplaats op het moment dat de kosten werden gemaakt.

Het recht op een uitkering wordt op aanvraag vastgesteld. Dat betekent dat een aanvraag schriftelijk moet worden ingediend. Hiervoor heeft de gemeente Den Haag een aanvraagformulier Bijzondere Bijstand. Op het aanvraagformulier staat welke gegevens nodig zijn voor het afhandelen van de aanvraag. Er kunnen aanvullende gegevens worden opgevraagd. Op een aanvraag bijzondere bijstand is de Wet eenmalige gegevensuitvraag van toepassing. Je vraagt geen gegevens waarover je al beschikt.

In artikel 35 van de Participatiewet wordt genoemd aan welke criteria een aanvraag bijzondere bijstand moet voldoen:

- Het gaat om daadwerkelijke, aantoonbare, noodzakelijke kosten
- De kosten komen voort uit bijzondere omstandigheden
- Er is geen voorliggende voorziening
- Er is geen draagkracht in inkomen of vermogen

In de volgende hoofdstukken worden de noodzakelijke kosten toegelicht, wordt aangegeven wanneer er sprake is van bijzondere omstandigheden én wordt aangegeven hoe de draagkracht wordt vastgesteld.

3. Welke kosten komen in aanmerking voor Bijzondere Bijstand?

3.1 Noodzakelijk

Alleen noodzakelijke kosten komen voor vergoeding in aanmerking. Dat wil zeggen dat voor de kosten een zo voordelig mogelijke, adequate voorziening moet worden getroffen. Van een wasmachine zal niemand zeggen dat die niet noodzakelijk is omdat het alternatief, een wasbord en een tobbe heet water, niet meer van deze tijd is. Maar dat geldt weer niet voor een afwasmachine; hier voldoen borstel en teiltje nog steeds. De vraag is bovendien of de aanschaf van een op zich noodzakelijk goed onvermijdelijk is. Soms kan de aanschaf worden uitgesteld tot het moment dat de aanvrager zelf in het gevraagde kan voorzien. Ook dat dient in alle redelijkheid beoordeeld te worden.

Van een aantal kostensoorten wordt in de Participatiewet (art. 14) gesteld dat zij in ieder geval niet tot de noodzakelijke kosten van het bestaan worden gerekend. Deze kostensoorten worden dan ook niet vergoed.

3.2 Algemene of bijzondere kosten?

Om te kunnen bepalen welke kosten wanneer voor vergoeding in aanmerking komen, is het van belang om te bezien of het om algemeen noodzakelijke kosten gaat of bijzonder noodzakelijke kosten. Het verschil tussen deze kostensoorten wordt hieronder toegelicht:

Algemene kosten: kosten die algemeen gebruikelijk zijn en waarvoor het inkomen of de uitkering levensonderhoud, eventueel aangevuld met beschikbare toeslagen (zoals Huurtoeslag, Zorgtoeslag, Kinderopvangtoeslag, Kindgebonden budget en Individuele Inkomensvoet) toereikend wordt verondersteld. Voor deze kosten kan alleen in bijzondere omstandigheden of bij dringende redenen bijzondere bijstand worden verstrekt.

Bijzondere kosten: kosten die niet algemeen gebruikelijk of voorzienbaar zijn, maar wel onvermijdelijk en onuitstelbaar en waarin niet kan worden voorzien door te reserveren (vooraf of achteraf) vanuit de uitkering voor levensonderhoud. Bijzondere bijstand ten behoeve van bijzondere kosten kan worden verstrekt wanneer er geen voorliggende voorzieningen zijn.

Hieronder worden de mogelijkheden voor bijzondere bijstand bij algemene en bijzondere kosten verder uitgewerkt.

3.3 Algemene kosten

Onder de algemeen noodzakelijke kosten behoren onder meer inrichtingskosten en kosten voor duurzame gebruiksgoederen. Onder inrichtingskosten verstaan we de kosten die gemoeid zijn met het woonklaar maken van een woonruimte. Te denken valt aan: vloerbedekking, gordijnen, behang etc. Onder duurzame gebruiksgoederen verstaan we de vervanging of aanschaf van één of meerdere meubelstukken of apparaten. Bijvoorbeeld een koelkast of bankstel.

3.3.1 Voorliggende voorziening bij algemene kosten

Artikel 15 van de Participatiewet bepaalt dat er geen recht op bijstand is als de klant een beroep kan doen op een voorliggende voorziening, die passend en toereikend moet worden geacht voor bepaalde kosten.

Een voorliggende voorziening is elke voorziening waarop de aanvrager aanspraak kan maken. (Art. 5, onder e, Participatiewet) Het gaat dan om regelingen die bedoeld zijn om (deels) in bepaalde kosten te voorzien. De aanvrager kan er rechten aan ontleen of ontvangt die zonder aanvraag op grond van wettelijke regels. Denk aan een zorgverzekering of huurtoeslag. Particuliere fondsen (zoals Sociale Fondsen Den Haag, voorheen bekend als SSSF) vallen buiten deze omschrijving, maar kunnen wel aanvullend werken.

Voor algemene kosten dien je in principe te reserveren. Hetzij vooraf door te sparen of achteraf middels aflossing van een lening, bijvoorbeeld bij de Gemeentelijke Kredietbank (GKB).

De aanvrager moet alvorens bijzondere bijstand voor algemene kosten kan worden verstrekt eerst een lening aanvragen bij de GKB. Geeft de kredietbank geen lening, dan kan een aanvraag bijzondere bijstand worden ingenomen.

Je verwijst niet naar de GKB:

- als er beslag is gelegd op het inkomen van de aanvrager (tenzij het gaat om een kleine schuld);
- als de klant na bemiddeling in een schuldsaneringstraject zit, of in een traject zit van de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP);
- voor bijzondere bijstand woninginrichting

Bij algemene kosten wordt de individuele inkomenstoelag meegewogen op het moment dat wordt vastgesteld of de kosten voldaan kunnen worden uit de aanwezige middelen. Dit wordt in hoofdstuk 5 verder beschreven. Het feit dat iemand de toeslag aan iets anders uitgeeft, doet er niet aan af dat dit geld wel besteed kan worden aan bijvoorbeeld duurzame gebruiksgoederen. De ontvanger mag de individuele inkomenstoelag voor iets anders gebruiken, maar de gevolgen van die keuze zijn voor eigen rekening van belanghebbende.

Als er geen voorliggende voorziening kan worden aangewend of als deze niet toereikend is, dan kan, mits aan de overige voorwaarden wordt voldaan, bijzondere bijstand voor algemene kosten worden verstrekt ter hoogte van het bedrag dat de voorliggende voorziening overstijgt.

3.3.2 *Bijzondere omstandigheden*

Uitgangspunt is dat het inkomen uit werk of uitkering toereikend is om in deze kosten te voorzien. Dit kan door te reserveren vooraf (sparen) of reserveren achteraf (aflossen). Het kan natuurlijk gebeuren dat iemand in dermate bijzondere omstandigheden verkeert dat er in dat individuele geval niet vanuit gegaan kan worden dat iemand zelf in algemeen noodzakelijke kosten kan voorzien. Bijvoorbeeld als iemand niet over een inkomen beschikt dat voorziet in deze algemene kosten. Voor algemene kosten kan dus alleen in *bijzondere omstandigheden* of bij dringende redenen bijzondere bijstand worden verstrekt. In de volgende situaties gaan we ervan uit dat de aanvrager in bijzondere omstandigheden verkeert:

- Mensen die uit de crisisopvang komen en opnieuw moeten beginnen.
- Mensen die na langdurig verblijf in een verzorgings- of verplegingshuis opnieuw zelfstandig gaan wonen en onvoldoende middelen hebben.
- Mensen die na een detentieperiode van 6 maanden of langer een zelfstandige woning betrekken.
- Mensen die om medische redenen moeten verhuizen en hiervoor een verhuisvergoeding ontvangen vanuit de WMO kunnen, voor zover deze niet toereikend is, in aanmerking komen voor een aanvulling tot het maximaal te verstrekken bedrag.
- Mensen die vanwege sociale redenen met spoed moeten verhuizen, zonder dat er een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening vanuit de WMO. De sociale redenen moeten worden onderbouwd met bewijsstukken van bijvoorbeeld de woningbouwvereniging en/of processen verbaal.
- Statushouders die vanuit de COA een huis toegewezen krijgen.
- Jongeren die vanuit een crisissituatie zelfstandig gaan wonen.
- Dak- en thuislozen.
- Als het niet verstrekken van het gevraagde kan leiden tot uitval bij een reïntegratietraject.

LET OP: In situaties anders dan bovengenoemd, maar die hier sterk op lijken, is het eveneens mogelijk om bijzondere bijstand voor algemene kosten te verstrekken.

Van bijzondere omstandigheden spreken we ook wanneer zich bij een persoon of huishouden een cumulatie van problemen voordoet die het maatschappelijke en sociale functioneren ernstig bemoeilijken, of zelfs onmogelijk maken. De afweging of er sprake is van een dergelijke situatie moet individueel worden gemaakt. In een aantal gevallen zal hier een Sociaal Casemanager bij betrokken zijn of worden. Het hebben van meervoudige, (on)geregelde schulden of de aanwezigheid van beslagleggingen kan hierbij een rol spelen.

3.3.3 Bijzondere Bijstand voor algemene kosten als lening

Bijzondere bijstand voor algemene kosten wordt, als er geen lening bij de GKB mogelijk is, als lening verstrekt. Slechts in uitzonderlijke gevallen kan hiervan worden afgeweken. Eén van de basisprincipes van bijzondere bijstand is het begrip 'individualiseren'. In bijzondere situaties kan ook hier een uitzondering gemaakt worden op de regel dat bijzondere bijstand voor algemene kosten als geldlening wordt verstrekt. Te denken valt aan de groep aanvragers die bezig zijn met een traject schuldhulpverlening. Na de oriëntatiefase tekent de aanvrager een schuldregelingsovereenkomst waarbij hij/zij verklaart geen schulden meer te zullen maken. Als de aanvrager daarna een geldlening afsluit, wordt het schuldsaneringstraject beëindigd. Dit kan niet de bedoeling zijn van de bijstandsverstrekking. Na het tekenen van de schuldregelingsovereenkomst moet (als de noodzaak is vastgesteld) de bijstand verstrekt worden om niet.

Nog wat aandachtspunten:

Ook als er sprake is van een beslag, vorderingen of andere schulden wordt de bijzondere bijstand voor algemene kosten als geldlening verstrekt. De geldlening geldt in dit geval als een soort reservering achteraf. Mocht de aflossing op de leenbijstand er echter toe leiden dat het beschikbare inkomen onder de beslagvrije voet terecht komt, dan kan de aflossing worden uitgesteld totdat het inkomen weer ruimte biedt voor aflossing.

Maar ook hier geldt dat in heel bijzondere situaties de mogelijkheid bestaat van individualiseren zodat de bijstand als gift kan worden verstrekt.

Bijvoorbeeld: iemand zonder vaste woon- en verblijfplaats met problematische schulden kan geen minnelijk traject voor schuldhulpverlening krijgen vanwege het ontbreken van een woonadres. Als hij dan een woning vindt en bijzondere bijstand aanvraagt voor algemeen noodzakelijke kosten, zou dit in principe als lening verstrekt worden terwijl al duidelijk is dat aanvrager zich gaat melden voor schuldhulpverlening. In dit soort gevallen kan, nadat is vastgesteld dat de aanvrager voor schuldhulpverlening in aanmerking komt en het verstrekken van leenbijstand de schuldhulpverlening belemmert, de bijzondere bijstand voor algemene kosten als gift verstrekt worden.

3.3.4 Verlagen bedrag bijzondere bijstand bij verwijtbaarheid

Bij verwijtbaarheid kan bijzondere bijstand niet verlaagd worden. Dat heeft ermee te maken dat dit alleen kan op basis van artikel 18, lid 2 PW, en verankerd moet worden in een verordening. Die is er (nog) niet.

Bij bijzondere bijstand voor bijzondere kosten kan bij verwijtbaarheid de verstrekking als lening verstrekt worden in plaats van als gift.

Hieronder staan een drietal voorbeelden van verwijtbare gedragingen. Let op: dit is geen limitatieve lijst.

- huisuitzettingen door eigen toedoen (bv i.v.m. huurschuld of overlast);
- het ontbreken van een verzekering in geval van brand of inbraak;
- het gevraagde is al eerder (binnen 3 jaar) verstrekt, en nog niet volledig afgelost. Er is in dit geval sprake van verwijtbaarheid bij moedwillige vernieling of doorverkoop van de eerdere verstrekking.

3.4 Bijzondere noodzakelijke kosten

Dit betreffen kosten die niet algemeen gebruikelijk of voorzienbaar zijn, maar wel onvermijdelijk en onuitstelbaar en waarin niet kan worden voorzien door te reserveren (vooraf of achteraf) vanuit de uitkering ten behoeve van het levensonderhoud. Hieronder vallen o.a. de kosten voor bewindvoering, financieel beheer, mentorschap, rechtshulp en woonkostentoeslag.

Bijzondere bijstand ten behoeve van bijzondere kosten kan worden verstrekt wanneer er geen voorliggende voorzieningen zijn.

3.4.1. Voorliggende voorziening bij bijzondere kosten

Artikel 15 van de Participatiewet bepaalt dat er geen recht op bijstand is als de klant een beroep kan doen op een voorliggende voorziening, die passend en toereikend moet worden geacht voor bepaalde kosten.

Tot de voorliggende voorzieningen worden alle regelingen gerekend waaraan rechten kunnen worden ontleend. Hiertoe horen niet de particuliere fondsen zoals de Sociale Fondsen Den Haag, deze zet je in mocht er zowel geen voorliggende voorziening als bijzondere bijstand mogelijk zijn. Voorbeelden van voorliggende voorzieningen zijn de ziektekostenverzekering, de WLZ en de WMO.

Bij de uitwerking per kostensoort in hoofdstuk 6 van deze leidraad worden de passende voorliggende voorzieningen nader toegelicht.

De voorliggende voorziening merkt kosten aan als niet noodzakelijk

Als de voorliggende voorziening de kosten uitdrukkelijk als niet noodzakelijk aanmerkt, mag de bijstandsverlening er niet toe leiden dat dit beleid wordt doorkruist. De aanvraag moet worden afgewezen omdat de noodzaak ontbreekt.

Geen voorliggende voorziening vanwege budgettaire redenen

Als een voorliggende voorziening één of meer kostensoorten om budgettaire redenen niet in het pakket heeft opgenomen, kan bijstandsverlening worden gezien.

3.4.2 Bijzondere bijstand voor bijzondere kosten als gift

Kosten die niet in de bijstandsnorm begrepen zijn, kosten die dus bijzonder zijn, worden verstrekt als gift. Mocht er sprake zijn van ongenoegzaam besef van verantwoordelijkheid dan wordt de bijzondere bijstand als lening verstrekt.

4. Termijn waarbinnen Bijzondere Bijstand moet worden aangevraagd

Binnen welke termijn moet een aanvraag bijzondere bijstand worden gedaan?

In principe dient een aanvraag gedaan te worden op het tijdstip dat de kosten zich voordoen en niet op datum factuur. Om praktische redenen kan er in onderstaande gevallen ook van datum factuur uitgegaan worden. Hieronder staan de termijnen genoemd waarbinnen een aanvraag bijzondere bijstand voor onderstaande kostensoorten uiterlijk ingediend kan worden:

- Voor rechtsbijstand: 3 maanden na datum eerste factuur advocaat
- Voor medische kosten: 1 jaar

- Voor bewindvoeringskosten: 3 maanden na uitspraak rechtbank
- Voor extern budgetbeheer: het kalenderjaar waar budgetbeheer gestart is

Een aanvrager hoeft natuurlijk voor een aanvraag bijzondere bijstand niet te wachten op een factuur. Als hij kan aantonen dat de kosten zich voordoen kan hij een aanvraag doen en kan deze in behandeling genomen worden. Ook voor de bovenstaande kostensoorten. Wel moeten de uiteindelijk gemaakte kosten dan nog gecontroleerd worden.

5. Draagkracht

5.1 Onvoldoende middelen

De aanvrager heeft recht op bijzondere bijstand, voor zover deze niet beschikt over de middelen om zelf in de kosten te voorzien.

Middelen zijn alle netto vermogens- en inkomensbestanddelen waarover de alleenstaande of het gezin beschikt of redelijkerwijs kan beschikken. Hieronder vallen in ieder geval:

- de uitkering of inkomsten uit loon;
- middelen die bestemd zijn voor het levensonderhoud van de klant, maar die aan een derde betaald worden;
- de individuele inkomensvoetstuk;
- de heffingskortingen van de Belastingdienst;
- vermogen.

5.1.1 Draagkracht in inkomen

Voor de vaststelling van de hoogte van het inkomen worden alle inkomsten waar men redelijkerwijs over kan beschikken inclusief vakantietoeslag voor 100% meegenomen. Dit inkomen wordt vergeleken met de voor de aanvrager geldende bijstandsnorm inclusief de van toepassing zijnde kortingen en verlagingen en vakantiegeld waarbij het eindbedrag wordt afgerond in hele euro's in het voordeel van de aanvrager. Let op:

- Kortingen die zijn vervallen door de komst van de Participatiewet pas je dus niet meer toe.
- De kostendelersnorm wordt niet toegepast bij het bepalen van de van toepassing zijnde bijstandsnorm.
- Inkomsten die voor de bijstand niet tot de middelen worden gerekend, blijven ook nu buiten beschouwing.
- Onregelmatige inkomsten worden omgerekend naar maandinkomsten.
- Bij de vaststelling van de hoogte van het netto-inkomen, wordt geen rekening gehouden met kosten die de aanvrager moet maken, met uitzondering van de te betalen alimentatie en de netto- kosten voor kinderopvang*.
- Er wordt dus geen rekening gehouden met een hoge huur of andere lasten.

*Bij de berekening van de kosten kinderopvang wordt het aantal uren dat er per maand aan kinderopvang wordt afgenomen vermenigvuldigd met de maximaal voor kinderopvangtoeslag in aanmerking komen uurtarieven. Deze kosten worden verminderd met de ontvangen kinderopvangtoeslag per maand. De kosten kinderopvang worden berekend aan de hand van de maandspecificatie van het kinderopvangcentrum. De hoogte kinderopvangtoeslag worden vastgesteld aan de hand van de beschikking van de Belastingdienst of een bankafschrift.

Als er beslag is gelegd op het inkomen, of als de klant een minnelijke of wettelijke schuldregeling heeft, dan is er geen draagkracht in het inkomen. Het is mogelijk dat bij periodieke verstrekkingen iets wijzigt in de beslaglegging of schuldenregeling. Daarom wordt bij periodieke verstrekkingen een inlichtingenverplichting afgesproken bij de verstrekking. Bij een wijziging in de situatie dient de aanvrager dit te melden.

Het inkomen dat in het kader van een schuldsanering (minnelijk traject of WSNP) afgedragen of gereserveerd wordt aan/voor schuldeisers telt niet mee. Dat inkomen geldt dus niet als draagkracht. Slechts het inkomen waarover men redelijkerwijs de beschikking heeft, wordt aangemerkt als draagkracht. Het VTLB is het bedrag waaruit men alle zich voordoende noodzakelijke kosten moet betalen. Als er bij een minnelijk traject of WSNP meer inkomen is dan het VTLB, dan gaat dit geld naar de schuldeisers en is er dus geen sprake van draagkracht.

Niet alle uitkeringen op het sociaal minimum kennen gelijke normbedragen. Door deze marginaal afwijkende normbedragen kunnen in de praktijk afwijkingen ontstaan. Om dit te voorkomen worden de volgende inkomenssituaties gelijkgesteld aan de toepasselijke bijstandsnorm:

- Een loondervingsuitkering (ZW, WW, WAO, WIA, WAZ of Wamil) aangevuld met de Toeslagenwet (TW)
- Een Wajong uitkering zonder neveninkomsten
- Volledige AOW-uitkeringen zonder neveninkomsten
- ANW zonder extra inkomsten

LET OP: als iemand met bovenstaande uitkeringen in een instelling verblijft dan zet je het voor draagkrachtberekening in aanmerking komend inkomen (inkomen minus eventuele WLZ eigen bijdrage) af tegen de van toepassing zijnde norm verzorging/verpleging. Bij AOW-gerechtigden is het van toepassing zijnde sociaal minimum de volledige AOW-norm. Bij verblijf in een instelling van AOW-gerechtigden zet je het voor draagkrachtberekening in aanmerking komend inkomen af tegen het van toepassing zijnde volledige AOW-bedrag.

De draagkracht wordt vastgesteld per maand, en gaat in op de eerste van de maand waarin de (eerste) aanvraag wordt ingediend. Als er sprake is van een periodieke verstrekking, gaat het draagkrachtjaar in op de eerste van de maand waarin de bijzondere bijstand wordt verstrekt. Bij een periodieke verstrekking wordt de draagkracht maandelijks op de verstrekking in mindering gebracht. Is er sprake van een incidentele verstrekking, dan wordt de draagkracht per jaar vastgesteld (maandbedrag x 12) en in mindering gebracht op de verstrekking.

De draagkrachtberekening vindt plaats volgens onderstaande tabel:

Vaststellen ruimte in het inkomen/draagkracht			
<u>21+ tot pensioen leeftijd (incl. VT)</u>	<u>alleenstaande (ouder)</u>	<u>gezin</u>	<u>eigen bijdrage p/m</u>
tot 110%	€ 1.439,30	€ 2.056,13	geen
tot 120%	€ 1.570,14	€ 2.243,05	€ 25,00
tot 130%	€ 1.700,99	€ 2.429,97	€ 50,00

<u>21+ tot pensioen leeftijd (excl. VT)</u>	<u>alleenstaande</u>	<u>gezin</u>	<u>eigen bijdrage p/m</u>
tot 110%	€ 1.367,33	€ 1.953,32	geen
tot 120%	€ 1.491,63	€ 2.130,90	€ 25,00
tot 130%	€ 1.615,94	€ 2.308,47	€ 50,00

<u>vanaf pensioen leeftijd (excl. VT)</u>	<u>alleenstaande</u>	<u>gezin</u>	<u>eigen bijdrage p/m</u>
tot 110%	€ 1.634,86	€ 2.223,52	geen
tot 120%	€ 1.783,49	€ 2.425,66	€ 25,00
tot 130%	€ 1.932,11	€ 2.627,79	€ 50,00

In het geval de aanvrager een inkomen heeft boven de 130% van de voor hem of haar geldende bijstandsnorm wordt het meer inkomen volledig in de draagkrachtberekening meegenomen.

Dus naast de aanwezige draagkracht van € 50,00 per maand wordt iedere euro boven de 130% volledig meegeteld.

LET OP: Bij een aanvraag voor bewindvoering, curatele of mentorschap of woonkostentoeslag geldt dat elke euro boven de van toepassing zijnde bijstandsnorm volledig in mindering wordt gebracht op het toe te kennen bedrag.

Verblijf in inrichting

Als iemand in een inrichting verblijft en een eigen bijdrage WLZ betaalt dan kan hij redelijkerwijs slechts beschikken over het inkomen na aftrek eigen bijdrage. Dit is dan de grondslag voor de draagkrachtbepaling.

5.1.2 Draagkracht in vermogen

Het vermogen is de som van de in aanmerking te nemen bezittingen minus de in aanmerking te nemen schulden waarop een aflossingsverplichting rust.

Bij aanvragen bijzondere bijstand wordt het vermogen gehanteerd dat beschikbaar is op het moment van aanvraag van de bijzondere bijstand. Uitgangspunt is dat al het vermogen wordt aangewend om in het gevraagde te kunnen voorzien. Voor het bepalen van de draagkracht in vermogen kennen we twee soorten grensbedragen afhankelijk van het gevraagde.

Vermogensgrens bij algemeen noodzakelijke kosten en financiële dienstverlening

Voor algemeen noodzakelijke kosten zoals duurzame gebruiksgoederen geldt het volledige grensbedrag uit artikel 34 van de Participatiewet.

Alleen bij kosten voor financiële dienstverlening, zoals curatele, budgetbeheer, beschermingsbewind en mentorschap, geldt als grensbedrag een bedrag ter hoogte van **twee keer** de toepasselijke bijstandsnorm.

Bij aanvragers die AOW-gerechtigd zijn geldt als grensbedrag twee keer het voor hen van toepassing zijnde AOW-bedrag.

Bij controle van het vermogen is het wel zaak om het saldo in alle redelijkheid te beoordelen. Als huur en zorgtoeslag niet gestort zijn of als er in een gezin met kinderen de kinderbijslag niet gestort is, zal het saldo op de rekening hoger kunnen zijn dan het grensbedrag. Dergelijke verstrekkingen worden gezien als doelverstreking en kunnen van het aanwezige saldo worden afgetrokken.

Vermogensgrens voor bijzondere noodzakelijke kosten

Voor bijzondere bijstand voor bijzondere noodzakelijke kosten geldt het volledige grensbedrag uit artikel 34 van de Participatiewet.

Spaartegoeden

Spaartegoeden die men opbouwt tijdens de periode van bijstandsverlening worden volledig meegenomen bij het bepalen van het vermogen bij een aanvraag bijzondere bijstand. Als het vermogen van bijstandsgerechtigden binnen 12 maanden voorafgaand aan de aanvraag al is vastgesteld dan mag dit vermogen gehanteerd worden.

Spaargeld van kinderen onder de 18 jaar kan buiten beschouwing worden gelaten. De spaartegoeden moeten wel op een bankrekening staan op naam van het kind.

Soms is het mogelijk om een gedeelte van de spaartegoeden niet mee te nemen in de beoordeling van het vermogen. Dit is het geval als het een reservering betreft voor zoals bijvoorbeeld een begrafeniscost, Catshuisregeling/KOT-geduceerde, schadevergoedingen. Het geld hiervan moet dan wel op een aparte rekening staan waarbij duidelijk is dat deze middelen bestemd zijn voor dit specifieke doel.

6. Kostensoorten

6.1 Medische kosten

6.1.1 Algemeen Medische kosten

Het is de verantwoordelijkheid van de aanvrager om een verzekering te nemen die bij zijn of haar medische situatie past. Als een aanvrager medisch noodzakelijke kosten maakt die niet (volledig) worden vergoed door de verzekering, dan kan de gemeente besluiten bijzondere bijstand te verstrekken. Er moet dan wel een uitputtend beroep worden gedaan op de voorliggende voorzieningen. Bij het bepalen of medische kosten noodzakelijk zijn, wordt uitgegaan van het oordeel van de professional.

Voorliggende voorzieningen

Tot de voorliggende voorzieningen behoren in ieder geval de WLZ en de zorgverzekering (basis en aanvullend). Er wordt vanuit gegaan dat iedereen voldoende besef van verantwoordelijkheid toont

door zich (aanvullend) te verzekeren. Het is daarbij niet van belang of dit de aanbieder van de collectieve zorgverzekering betreft (VGZ), of een andere zorgverzekering.

Den Haag biedt een collectieve zorgverzekering (VGZ) aan Haagse burgers met een laag inkomen aan. Zij bieden het Compact pakket aan voor mensen die minder zorgkosten hebben, en het Aanvullende pakket voor mensen met hogere zorgkosten. De gemeente Den Haag betaalt een deel van de premie van verzekerden die het Aanvullende pakket gekozen hebben. Het eigen risico en vrijwel alle eigen bijdragen zijn meeverzekerd in het Aanvullende pakket. Hierdoor zullen er zo min mogelijk extra kosten ontstaan.

Voor niet medische meerkosten ten gevolge van ziekte of handicap, zoals extra stookkosten of kleding, heeft de gemeente Den Haag de tegemoetkoming voor chronisch zieken en gehandicapten. Als de meerkosten de tegemoetkoming overschrijden kan bijzondere bijstand overwogen worden.

De kosten voor een zorgverzekering (basis én aanvullend) én de kosten van het eigen risico komen niet voor vergoeding via de bijzondere bijstand in aanmerking. Hiervoor wordt de zorgtoeslag als een passende en toereikende voorliggende voorziening gezien.

Geen aanvullende verzekering

Het afsluiten van een aanvullende verzekering is niet verplicht. Heeft de aanvrager geen aanvullende zorgverzekering afgesloten, dan is dit ook geen voorliggende voorziening. Is men niet aanvullend verzekerd, dan kan bijzondere bijstand worden verstrekt als lening, tot maximaal de hoogte van het bedrag wat door de collectieve zorgverzekeringen VGZ wordt vergoed. Als de kosten de vergoeding van de collectieve zorgverzekering van VGZ overstijgen, dan kan voor het resterende deel bijzondere bijstand worden verstrekt. Dit staat onder '*Medische kosten die de vergoeding van de zorgverzekering overstijgen*' verder uitgewerkt.

Het wel of niet afsluiten van een aanvullende verzekering die past bij de medische situatie van de aanvrager moet meegenomen worden bij de beoordeling van een aanvraag. Als de kosten jaarlijks terugkeren en de aanvrager heeft hier zijn verzekering niet op aangepast, dan zal dit gezien worden als ongenoegzaam besef van verantwoordelijkheid. Bijvoorbeeld als een aanvrager alleen een basisverzekering heeft afgesloten, terwijl er jaarlijks kosten te verwachten zijn die vanuit een aanvullend pakket bekostigd dienen te worden. De consequentie hiervan kan zijn dat een deel van de bijzondere bijstand als lening wordt verstrekt. Dit dient op individueel niveau beoordeeld te worden.

Op basis van de Beleidsregels Bijzondere Bijstand 2024 kun je de bijzondere bijstand voor medische kosten verlagen tot € 0,-, indien een aanvrager voor het tweede opeenvolgende jaar een beroep op bijstand doet voor te voorziene kosten waarvoor hij een aanvullende verzekering af had kunnen sluiten. Bij dringende redenen (zie 6.1.2) kun je hiervan afwijken.

Medische kosten die de vergoeding van de zorgverzekering overstijgen

Het kan voorkomen dat er noodzakelijke medische kosten zijn die de hoogte van de door de zorgverzekering gegeven vergoeding overstijgt. Met de bijzondere bijstand kunnen deze kosten worden aangevuld. Wel moet vaststaan dat de kosten dringend en noodzakelijk zijn, er geen sprake is van verwijtbaarheid én moet onderzocht worden of een behandeling niet te spreiden valt over

meerdere jaren (bijvoorbeeld bij tandartskosten). Het is aan de aanvrager om dit aan te tonen. Als blijkt dat de door de zorgverzekering te vergoeden behandeling of hulpmiddel niet volstaat om medische redenen, dan kan het zijn dat de zorgverzekering alsnog vanuit een coulanceregeling een bijdrage verstrekt in een alternatief. Deze mogelijkheid moet bij de verzekeraar nagevraagd worden.

In het vervolg van dit hoofdstuk worden een aantal veel voorkomende kostensoorten benoemd. Andere niet genoemde kostensoorten dienen beoordeeld te worden op de algemene uitgangspunten ten aanzien van medische kosten zoals hierboven.

6.1.2 Uitzonderingen bij dringende redenen

Medische kosten kunnen, als uitzondering op de hoofdregel, in specifieke gevallen wel worden vergoed via de bijzondere bijstand als er sprake is van dringende redenen, ondanks dat er geen vergoeding wordt gegeven vanuit de voorliggende voorzieningen. Van dringende redenen is in het algemeen slechts sprake in geval van een acute noodsituatie, dat wil zeggen een situatie die van levensbedreigende aard is of blijvend ernstig letsel of invaliditeit tot gevolg kan hebben.

6.1.3 Tandheelkundige hulp en voorzieningen, zoals kronen en bruggen, frame protheses en orthodontie voor volwassenen

Het is de verantwoordelijkheid van de aanvrager om een verzekering te nemen die bij zijn of haar medische situatie past. In de basisverzekering is een beperkt aantal voorzieningen opgenomen voor tandheelkundige hulp. Voor uitgebreidere tandheelkundige hulp is de aanvullende zorgverzekering in principe een passende en toereikende voorliggende voorziening. Het kan zijn dat iemand zich niet aanvullend heeft verzekerd. Op dat moment kan bijzondere bijstand worden verstrekt als lening, tot maximaal de hoogte van het bedrag wat door de collectieve zorgverzekeringen van VGZ wordt vergoed.

Als er noodzakelijke tandartskosten zijn die de hoogte van de door de zorgverzekering gegeven vergoeding overstijgen, kunnen deze met bijzondere bijstand worden aangevuld. Wel moet vast staan dat de kosten noodzakelijk zijn, én moet worden onderzocht of een behandeling niet te spreiden valt over meerdere jaren. Het is aan de aanvrager om dit aan te tonen.

Als hoge tandartskosten jaarlijks terugkeren en de aanvrager heeft hier zijn verzekering niet op aangepast, dan zal dit gezien worden als ongenoegzaam besef van verantwoordelijkheid. Op basis van de 'Beleidsregels Bijzondere Bijstand 2024' kun je de bijzondere bijstand voor deze tandartskosten verlagen tot € 0,- indien een aanvrager voor het tweede opeenvolgende jaar een beroep op bijstand doet voor te voorziene kosten waarvoor hij een aanvullende verzekering voor af had kunnen sluiten. Bij dringende redenen (zie 6.1.2) kun je hiervan afwijken.

Kronen, bruggen en frameprotheses

Voor de kosten van kronen, bruggen en frameprotheses kan vanuit de bijzondere bijstand worden verstrekt. Uitgangspunt moet zijn dat gezonde elementen zoveel mogelijk worden gespaard en behouden. Het moet hierbij wel duidelijk zijn dat de verzekering ook niet op grond van coulance vergoedt. Is dat, ondanks de medische redenen, niet het geval, dan kan aanvullend bijzondere bijstand worden verstrekt tot ten hoogste het bedrag waarmee de medische aanleiding kan worden opgeheven.

De meest gangbare, goedkopere en adequate oplossing blijft leidend.

Cosmetische overwegingen zijn geen reden om bijstand te verlenen.

6.1.4 Brillen en contactlenzen

Brillen, monturen en contactlenzen zijn uitgesloten van de hulpmiddelen die voor vergoeding op grond van de Zorgverzekeringswet in aanmerking komen. Op basis van individuele noodzaak kan er echter worden overgegaan tot verstrekking.

6.1.5 Dieetkosten

Tot de voorliggende voorzieningen in de meerkosten van een te volgen dieet behoren in ieder geval de zorgverzekering (basis en aanvullend).

Er wordt vanuit gegaan dat iedereen voldoende besef van verantwoordelijkheid toont door zich (aanvullend) te verzekeren. Het is daarbij niet van belang of dit één van de collectieve aanbieders betreft. Het is immers de bedoeling hierin een verantwoorde keuze te maken en te kiezen voor de aanvullende verzekering die het meest op de eigen situatie van toepassing is.

Mochten de kosten voor een dieet meer bedragen dan de maximale vergoeding van de collectieve zorgverzekering, dan kan voor de meerkosten bijzondere bijstand worden verstrekt. Deze meerkosten moeten dan wel aantoonbaar zijn. Het is aan de aanvrager om dit aan te tonen.

6.1.6 Fysiotherapie

Voor fysiotherapie en aanverwante therapieën zoals manuele therapie en oefentherapie, is de Zorgverzekeringswet een passende en toereikende voorliggende voorziening. Per indicatie (en dus niet per jaar) bij chronische aandoeningen worden de eerste twintig behandelingen niet vergoed op grond van de basisverzekering. Hiervoor kan men zich aanvullend verzekeren. De collectieve zorgverzekering van de gemeente Den Haag voorziet in deze kosten en in de kosten voor twaalf behandelingen wegens niet chronische klachten.

6.1.7 Kleding

Over het algemeen geldt dat je in de kosten voor kleding zelf moet voorzien vanuit het inkomen en er geen bijzondere bijstand mogelijk is. Alleen als er sprake is van meervoudige problematiek of dringende redenen kan er bijzondere bijstand worden verstrekt als dit probleem zich voordoet. Deze omstandigheden kunnen veroorzaakt worden door een sociale situatie en/of het onvoorziene karakter van de noodzakelijke kledingaanschaf, bijvoorbeeld:

- De aanvrager vermagert sterk door een ziekte, of hij komt juist veel aan in gewicht, waardoor de aanwezige kleding niet meer past.
- De aanvrager lijdt aan incontinentie of andere lichamelijke gebreken die zorgen voor een meer dan normale slijtage aan de kleding, bijvoorbeeld door het veelvuldig wassen.
- Er is een opname in het ziekenhuis of een inrichting noodzakelijk, waarvoor de aanvrager extra pyjama's nodig heeft.

6.1.8 Bevallingskosten en kraamzorg

In het algemeen geldt dat bevallings- en kraamkosten aangemerkt worden als algemeen noodzakelijke bestaanskosten, waarvoor geen bijstand wordt verleend. De kosten van een bevalling en de kraamzorg na een bevalling worden doorgaans grotendeels door de zorgverzekeraar vergoed. Dit is een passende en toereikende voorliggende voorziening.

De verzekerde is per dag een eigen bijdrage voor kraamzorg verschuldigd. Deze is meeverzekerd bij de collectieve zorgverzekering.

6.1.9 Eigen bijdragen WMO, WLZ en Thuiszorg

Voor de eigen bijdrage WMO, WLZ en voor hulp in de huishouding kan geen Bijzondere Bijstand worden verstrekt. De aanvullende zorgverzekering VGZ vergoedt alle eigen bijdragen voor 100%. De compact zorgverzekering van VGZ vergoedt bijna alle eigen bijdragen (uitzondering geldt voor het abonnementstarief WMO en de Eigen bijdrage geneesmiddelen).

6.1.10 Telefoonkosten

Voor telefoonkosten wordt geen bijzondere bijstand verstrekt. Het gaat hier om algemene kosten. Er zijn veel abonnementen die tegenwoordig pakketten aanbieden die niet leiden tot meerkosten, zoals het (gratis of goedkoop) lokaal bellen of gratis bellen naar een aantal nummers. Het is aan de aanvrager om hierin een op de situatie toegesneden keuze te maken.

6.1.11 Maaltijdvoorziening

Mensen met een handicap, chronisch zieken en ouderen met een krijgen korting op de maaltijden in gecontracteerde zorg- en welzijnsinstellingen. Hierdoor is er geen sprake van meerkosten. Er is geen aanvullende bijzondere bijstand voor een maaltijdvoorziening mogelijk.

6.1.12 Energiekosten

De maandelijkse kosten voor energie horen tot de algemene kosten van het bestaan. Het inkomen of de uitkering levensonderhoud, aangevuld met beschikbare toeslagen hoort in principe toereikend te zijn om in deze kosten te voorzien. Alleen in bijzondere omstandigheden of bij dringende redenen kan je bijzondere bijstand voor deze kosten verstrekken. In deze instructie lees je wat deze omstandigheden zijn en onder welke voorwaarden je energiekosten kunt vergoeden vanuit de bijzondere bijstand.

Wegens medische redenen

Als gevolg van ziekte of een handicap kan men geconfronteerd worden met extra kosten, bijvoorbeeld omdat een of meer kamers extra verwarmd moeten worden.

Voor het vaststellen van de noodzaak moet altijd advies aan de GGD worden gevraagd. Als de GGD vaststelt dat het medisch noodzakelijk is dat de woning extra wordt verwarmd, kan bijzondere bijstand worden verleend. De vergoeding bedraagt € 15,- per maand per kamer. De maximale vergoeding per kamer komt daarmee op € 180,- per jaar. Dit is een standaardvergoeding en niet afhankelijk van de grootte van de kamer. Uiteraard kan alleen een vergoeding gegeven worden voor kamers die extra moeten worden verwarmd vanwege de ziekte of handicap. Voor deze

kostensoort is de gemeentelijke tegemoetkoming voor chronisch zieken en gehandicapten een voorliggende voorziening. Voor de kosten die deze tegemoetkoming overstijgen kan bijzondere bijstand worden verstrekt.

Wegens niet-medische redenen

Energiekosten kunnen ook op basis van niet-medische redenen hoger uitvallen dan gemiddeld. Ook in die gevallen bestaat de mogelijkheid om bijzondere bijstand te verstrekken. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:

1. Noodzaak

Bij de hoogte van energiekosten spelen een aantal factoren mee. Bijvoorbeeld hoe goed de woning is geïsoleerd. Maar ook het eigen gedrag van de inwoner speelt een rol. Met de thermostaat op 19 graden heb je meestal een stuk lagere stookkosten dan op 22 graden. Mocht er sprake zijn van onverantwoord energieverbruik (bijvoorbeeld een heel hoog stroomverbruik voor hobbymatige doeleinden) dan zijn de kosten niet noodzakelijk en mag je de aanvraag afwijzen.

2. Bewijsstukken

De aanvrager dient aan te tonen dat het maandbedrag voor energiekosten door de energieleverancier is vastgesteld en dus niet zelf is verhoogd. De brief of mail waarin de energieleverancier het maandbedrag vaststelt geldt als bewijsstuk. Als de aanvraag wordt gedaan

3. Welke bedrag komt in aanmerking

Bovengemiddeld hoge noodzakelijke energiekosten komen in aanmerking voor vergoeding. Hiervan is sprake als de maandelijkse kosten de van toepassing zijnde Nibudnormen overstijgen. Deze normen zijn te raadplegen op: <https://www.nibud.nl/onderwerpen/uitgaven/kosten-energie-water/> . Het Nibud gaat uit van twee normen: één voor gasverbruik en één voor elektriciteitsverbruik. Voor gasverbruik gelden er verschillende normen per type woning. Voor elektriciteitsverbruik gelden er verschillende normen per aantal personen in een huishouden. Wij gaan in Den Haag voor gasverbruik uit van het gemiddelde gasverbruik voor alle type woningen. Voor de kosten van elektriciteit gaan we wel uit van het aantal personen in het huishouden van de aanvrager.

4. Draagkracht bijzondere bijstand energiekosten

Het gedeelte van de meerkosten voor energie wordt vergoed onder verrekening van zowel de draagkracht in het inkomen als het vermogen. De reguliere draagkrachtregels zoals vastgelegd in de Leidraad Bijzondere Bijstand wat betreft inkomen en vermogen zijn ook op deze aanvragen van toepassing.

5. Duur van de verstrekking en informatieplicht

Het gaat om periodieke bijzondere bijstand die je voor de duur van 12 maanden verstrekt. De aanvrager is informatieplichtig en moet wijzigingen in het termijnbedrag doorgeven. Dit moet in de beschikking staan.

6.1.13 Alternatieve geneeskundige zorg

De kosten van alternatieve geneeskundige zorg worden niet vergoed vanuit het basiszorgpakket van de Zorgverzekeringswet. Hiermee is een bewuste beslissing genomen over de noodzaak van het vergoeden van de kosten van alternatieve geneeskundige behandelingen. Het is dan ook niet nodig om te beoordelen of de alternatieve geneeskundige behandeling, waarvoor bijzondere bijstand wordt aangevraagd, noodzakelijk is. Het feit dat onder bepaalde voorwaarden wel aanspraak gemaakt kan worden op een (gedeeltelijke) vergoeding op grond van een aanvullende ziektekostenverzekering maakt dat niet anders. Er hoeft geen bijzondere bijstand verstrekt te worden voor deze kosten. Binnen het aanvullende pakket van de collectieve zorgverzekering zijn vergoedingen voor alternatieve geneeskundige zorg opgenomen.

6.1.14 Stapeling zorgkosten

De collectieve verzekeringen kennen een gemaximeerd bedrag voor te vergoeden eigen bijdragen. Het kan in een individueel geval voorkomen dat de vergoeding vanwege een stapeling van zorgkosten niet toereikend is. Voor de noodzakelijke kosten die de vergoeding van de collectieve zorgverzekering overstijgen kan bijzondere bijstand worden verstrekt.

6.2 Kosten in verband met wonen

6.2.1 Woonkostentoeslag

In de volgende gevallen kan er bijzondere bijstand voor woonkosten worden verstrekt (woonkostentoeslag):

- De huur ligt boven de grens van de huurtoeslag en kan niet meer worden opgebracht vanwege een grote verandering in de levenssituatie (scheiding, ontslag);
- De huurtoeslag is wegens een plotselinge inkomensdaling niet toereikend in relatie tot het huidige inkomen;
- Aanvrager heeft een eigen huis waarvan de woonkosten onder de grens van de huurtoeslag liggen;
- De inspanningsverplichting geldt voor zowel huurders als woningeigenaren en de controle moet bij beide groepen plaatsvinden.

Als de woonkosten van de huurder en/of de woningeigenaar boven de maximale huurgrens liggen, dan is tijdelijke woonkostentoeslag onder de volgende voorwaarde mogelijk:

- Op het moment van het betrekken van de woning was niet te voorzien dat een beroep zou moeten worden gedaan op de woonkostentoeslag.

Als iemand langer dan 12 maanden geleden de woning betrokken heeft, dan kan je ervan uit gaan dat het beroep op woonkostentoeslag niet was te voorzien. Bij een periode korter dan 12 maanden dienen de individuele omstandigheden, die tot het beroep op woonkostentoeslag hebben geleid, gewogen te worden.

Als aanvrager aan deze voorwaarden voldoet en in aanmerking komt voor woonkostentoeslag, wordt hem de inspanningsverplichting opgelegd om alles in het werk te stellen om een andere, bij het inkomen passende of subsidiabele woonruimte te zoeken.

De woonkostentoeslag werd in het verleden altijd voor 9 maanden toegekend. Gezien de krapte op de huidige woningmarkt kan dit voor één jaar toegekend worden. Elk jaar is verlenging mogelijk, na controle op de inspanning om te verhuizen naar een woning met lagere maandelijkse lasten. Verlenging is alleen mogelijk als de aanvrager niet kan worden verweten dat deze geen andere woonruimte heeft gevonden.

Algemene voorwaarden woonkostentoeslag

- De eerste vier voorwaarden zijn identiek aan de algemene voorwaarden voor het recht op huurtoeslag. De vijfde voorwaarde vloeit voort uit de bijzondere bijstand.
- De huurder moet meerderjarig zijn, dat wil zeggen 18 jaar of ouder, of gehuwd (zijn geweest).
- Het moet gaan om een zelfstandige woonruimte of onvrije etage. Dat wil zeggen een eigen voordeur, keuken en toilet. Een onvrije etage heeft wel al deze voorzieningen, maar heeft een gemeenschappelijke hal of opgang.
- De huurtoeslag of woonkostentoeslag wordt toegekend aan de huurder/eigenaar van een woning. Als meerdere personen in een woning wonen, zijn twee situaties denkbaar:
  1. de andere personen zijn onderhuurders. Ook kostgangers worden aangemerkt als onderhuurder. Onderhuurders tellen niet meer voor de grootte van het huishouden. Het inkomen van de onderhuurder wordt ook niet meegeteld.
  2. alle personen, die geen onderhuurder zijn, worden als medebewoners aangemerkt. Medebewoners zijn in ieder geval de echtgenoot van de huurder en een bloed- of aanverwant in de eerste graad van de huurder of diens echtgenoot. Het inkomen van de medebewoner(s) wordt meegenomen bij de bepaling van het inkomen.
- De woonkostentoeslag moet minimaal € 4,- per maand bedragen, anders wordt zij niet toegekend. Bedraagt de berekende woonkostentoeslag € 4,- of meer dan wordt zij in zijn geheel toegekend en wordt dus niet € 4,- per maand afgetrokken.

Voorliggende voorziening bij woonkostentoeslag

Er mag geen sprake zijn van een voorliggende voorziening. Als een aanvrager aanspraak kan maken op huurtoeslag, dan is geen woonkostentoeslag mogelijk. Toch zal in een enkel geval, om welke reden ook, geen of onvoldoende aanspraak op de huurtoeslag gemaakt kunnen worden. Dat kan zich incidenteel voordoen bij de entree later in het jaar in de Participatiewet in een situatie dat men op grond van een daaraan voorafgaand hoog inkomen geen huurtoeslag ontvangt. In situaties waarin men onvoorzien in ernstige liquiditeitsproblemen kan komen door een lage huurtoeslag en er geen spaargeld, vermogen of andere middelen zijn die een oplossing kunnen bieden, kan bijstand in de vorm van een lening worden verstrekt tot het eind van het kalenderjaar, als daarmee een dreigende huisuitzetting voorkomen kan worden. Met ingang van het volgende kalenderjaar is de huurtoeslag in overeenstemming met het lagere inkomen en zullen er om die reden geen liquiditeitsproblemen meer zijn. Woonkostentoeslag is dan ook niet meer aan de orde.

Overige aandachtspunten rondom woonkostentoeslag en huurtoeslag

Geen huurtoeslag, wel woonkostentoeslag: jongeren (jonger dan 23 jaar) met een huur boven de maximale huurgrens voor jongeren

Er is een maximale huurgrens voor jongeren. Bedraagt de netto huur meer, dan zal een aanvraag huurtoeslag worden afgewezen. In dat geval kan woonkostentoeslag worden verstrekt totdat de leeftijd van 23 jaar is bereikt. Er geldt geen verhuisverplichting, tenzij de huur ligt boven de maximale huurgrens voor volwassenen. In dat geval kan voor maximaal 9 maanden

woonkostentoeslag worden verstrekt, inclusief een verhuisverplichting. Als één van de bewoners ouder is dan 23 jaar, of als de jongere een of meerdere kinderen heeft, geldt de normale (hogere) maximale huurgrens. In dat geval bestaat recht op huurtoeslag.

Geen huurtoeslag en woonkostentoeslag: vermogenstoets huurtoeslag

In de wet zijn vermogensgrenzen vastgesteld. Als blijkt dat het totale huishoudvermogen hoger is dan de vermogensgrens bestaat geen recht op huurtoeslag. Omdat de vermogensgrenzen in de Participatiewet nog aanzienlijk lager zijn dan die voor de huurtoeslag is het niet mogelijk om in dergelijke gevallen woonkostentoeslag te verstrekken.

Geen huurtoeslag, wel woonkostentoeslag: Woning eigenaren met woonkosten onder de maximale huurgrens.

De huurtoeslag is alleen bedoeld voor huurders. Woning eigenaren kunnen onder de algemeen geldende voorwaarden in aanmerking komen voor een woonkostentoeslag. Als de woonkosten beneden de maximale huurgrens liggen, dan kan woonkostentoeslag periodiek worden toegekend.

De rekenmethode voor de woonkostentoeslag staat uitgewerkt in het Handboek Stimulansz.

6.2.2 Huur, Legeskosten en waarborgsommen

Eerste huur en administratiekosten

Voor administratiekosten en de eerste maand huur kun je bijzondere bijstand geven als er sprake is van bijzondere omstandigheden, onvoldoende mogelijkheid om de kosten te reserveren en de verhuizing noodzakelijk is.

Bemiddelingskosten komen niet voor bijzondere bijstand in aanmerking als de bemiddelaar ook voor de verhuurder werkt. Ook niet bij kamerhuur. Dit is wettelijk bepaald (wet 'dubbele bemiddelingskosten'). Er mogen geen bemiddelingskosten bij de huurder in rekening gebracht worden, alleen bij de verhuurder.

Administratiekosten mogen alleen in rekening gebracht worden voor administratieve taken die in het belang van de huurder worden uitgevoerd. Het gaat hier om taken als het leveren van een naamplaatje, en informatie over rechten en plichten. Als de kosten hiervoor onevenredig hoog zijn (meer dan enkele tientjes) dan dient de verhuurder aan te geven welke kosten hier mee worden gedekt.

Een noodzakelijke verhuizing is een verhuizing om medische of sociale redenen. De verhuisvergoeding van de WMO is een voorliggende voorziening voor de kosten van de verhuizing en de inrichtingskosten.

Bij zeer bijzondere omstandigheden kan het voorkomen dat er langer dan 1 maand sprake is van dubbele huur. Hiervoor kan bijzondere bijstand worden verstrekt mits de periode van dubbele huur zo kort mogelijk wordt gehouden met een maximum van 3 maanden.

Legeskosten woonvergunning

Legeskosten voor het verkrijgen van een woonvergunning worden beschouwd als algemene bestaanskosten. Bijzondere bijstand voor legeskosten is niet mogelijk.

Legeskosten voorrangsverklaring (urgentieverklaring)

Bij het in behandeling nemen van een aanvraag om een voorrangsverklaring (urgentieverklaring) moet leges worden betaald aan de woningcorporatie, waar de aanvraag wordt ingediend. In gevallen, waarin een voorrangsverklaring wordt verstrekt, worden de legeskosten gezien als bijzondere noodzakelijke kosten. Bijzondere bijstand is mogelijk waarbij de bijstand als gift verstrekt kan worden. Aanvragen voor bijzondere bijstand voor legeskosten van gezinnen in de noodopvang kunnen ambtshalve vóór de verstrekking van de voorrangsverklaring worden toegekend.

Waarborgsom

Waarborgsommen behoren tot de algemene kosten van het bestaan. Als op grond van individuele bijzondere omstandigheden besloten wordt om toch bijzondere bijstand te verstrekken, gebeurt dit altijd als geldlening. Na het verlaten van de woning krijgt men de waarborgsom immers terug van de verhuurder. Als er sprake is van een verhuizing en van de voorgaande verhuurder is een waarborgsom terug ontvangen, dan moet deze in mindering worden gebracht op de geldlening bijzondere bijstand.

6.2.3 Woonlasten tijdens detentie of opname

Gedetineerden hebben geen recht op bijzondere bijstand. Een uitzondering kan worden gemaakt voor alleenstaande gedetineerden, als de detentieperiode (voorarrest en/of straf) korter dan zes maanden duurt en door het doorbetalen van de woonkosten de woning voor de aanvrager behouden blijft. De woonkosten worden bepaald door de huur en de servicekosten bij elkaar op te tellen en daar de huurtoeslag van af te trekken. In deze gevallen gebeurt de bijzondere bijstandsverlening in de vorm van een lening. Ook in het geval van een gedwongen opname kan bijzondere bijstand worden gezien. In het handboek Stimulansz zijn de voorwaarden en rekenmethode nader uitgewerkt.

6.2.4 Waar moet bijzondere bijstand worden aangevraagd bij een verhuizing?

Waar de aanvraag moet worden ingediend hangt af van de kostensoort.

Verhuiskosten: Verhuiskosten worden aangevraagd bij de gemeente van vertrek. Op het moment dat iemand gaat verhuizen, heeft hij zijn domicilie namelijk nog in de 'vertrekgemeente'.

Inrichtingskosten en kosten voor de eerste huur: De nieuwe woning staat in de nieuwe gemeente. Dat betekent dat bijzondere bijstand voor deze kosten om die reden in de nieuwe gemeente moeten worden aangevraagd.

In Den Haag wordt alleen bijzondere bijstand verstrekt voor verhuizingen als de verhuizing wegens medische of sociale redenen noodzakelijk is en er sprake is van bijzondere omstandigheden. Hier valt ook een verhuizing onder in het kader van schuldhulpverlening. De verhuisvergoeding van de WMO is een voorliggende voorziening.

6.2.5 Duurzame gebruiksgoederen

Men moet voor aanschaf of vervanging van duurzame gebruiksgoederen reserveren. Slechts bij bijzondere omstandigheden (zie 3.3.1) kan bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen verstrekt worden. In dat geval kan gebruik gemaakt worden van de NIBUD normen in de prijzengids. Van deze prijzen kan op basis van noodzaak worden afgeweken wanneer daar op

individuele gronden voldoende onderbouwing voor bestaat. Bij meervoudige aanvragen dient er een gesprek plaats te vinden om een inventarisatie te maken van wat er nodig is.

Noodzaak

Bij het vaststellen van de noodzaak gaat het in feite om twee dingen: Is het hebben van het betreffende gebruiksgoed noodzakelijk en is de aanschaf of vervanging ervan noodzakelijk? Noodzakelijk zijn in elk geval die duurzame gebruiksgoederen die het functioneren van een huishouden mogelijk maken conform de NIBUD prijzengids. Van een wasmachine zal niemand zeggen dat die niet noodzakelijk is omdat het alternatief, een wasbord en een tobbe heet water, niet meer van deze tijd is. Maar dit geldt weer niet voor een afwasmachine: hier voldoen borstel en teiltje nog steeds. Vervanging van een duurzaam gebruiksgoed is in het algemeen noodzakelijk als het bewuste goed defect is en niet meer tegen aanvaardbare kosten te repareren is.

Ook hier geldt dat de noodzaak vastgesteld moet worden aan de hand van de individuele omstandigheden van persoon en gezin.

Gift of lening

Duurzame gebruiksgoederen worden als lening verstrekt. Stoffering wordt als gift verstrekt. Duurzame gebruiksgoederen worden verstrekt op basis van het aantal personen in het huishouden in verhouding tot het aantal kamers. Stoffering wordt verstrekt voor de gehele woning. Het is niet wenselijk dat burgers in woningen verblijven waar sommige kamers geen vloerbedekking of andere stoffering hebben.

Bijvoorbeeld: een alleenstaande heeft een woning met drie slaapkamers. Voor alle slaapkamers dient stoffering te worden verstrekt, maar alleen de inrichting van één slaapkamer wordt verstrekt.

Aandachtspunten:

- De NIBUD normen zijn richtbedragen, op basis van individuele noodzaak kan hiervan worden afgeweken.
- Met de burger moet tijdens het gesprek de voordelen van tweedehands goederen en besproken worden, maar er kan geen verplichting worden opgelegd tot om tweedehands goederen te kopen. De autonomie van de burger om zelf keuzes te maken, moet worden gewaarborgd.
- Ook het aspect van duurzaamheid moet besproken worden. Voor witgoed betekent dit een nieuw product, met een goed energielabel. Vanaf energielabel C en hoger kan als duurzaam beschouwd worden. Dit zorgt ervoor dat de energierekening van aanvragers naar beneden gaat. Voor de aanvrager kan het energielabel verwarrend zijn. Een grote TV verbruikt meer stroom, maar mag wel een gunstiger energielabel opvoeren. Kijk daarom bij de TV vooral naar een zo laag mogelijk energieverbruik per 1.000 uur.
- Indien nodig kan er met een goede onderbouwing, van deze bedragen worden afgeweken om maatwerk te leveren. Bij een grotere woning of meer personen in een huishouden moet er gekeken worden wat hier extra voor nodig is. Net als wanneer er sprake is van speciale behoeften in verband met de gezondheid.
- De bedragen zijn excl. het zogenaamde babypakket
- Bij toekenning bijzondere bijstand kunnen de kosten voor de verwijderingsbijdrage en bezorgen meegenomen worden in het totaalbedrag, deze zijn niet opgenomen in de genoemde bedragen.

6.2.6 Babypakket

Als er sprake is van bijzondere omstandigheden, kan er bijzondere bijstand als gift worden verstrekt voor de inrichting van een babykamer en de aanschaf van kleding voor de baby. Dit geldt bijvoorbeeld als er tijdens de zwangerschap sprake is van de alleenstaande norm. Van dit normbedrag kun je geen babykamer inrichten. Als het kind door de vader erkend is dient te worden bezien in hoeverre de onderhoudsplichtige vader kan bijdragen. Als er tijdens de zwangerschap sprake is van een alleenstaande ouder- of gezinsnorm, is er voldoende reserveringscapaciteit aanwezig om te reserveren voor de inrichting van de babykamer. Er is dan geen noodzaak aanwezig om bijzondere bijstand te verstrekken: de aanvraag moet dan worden afgewezen.

Het babypakket wordt alleen verstrekt als er een eerste kind wordt geboren. Er wordt vanuit gegaan dat de spullen bij volgende kinderen opnieuw gebruikt kunnen worden. Ook voor het babypakket geldt de NIBUD normen uit de prijzengids.

6.2.7 Noodopvang

Noodopvang is een voorziening van de gemeente Den Haag voor Haagse gezinnen met kinderen die door omstandigheden dakloos dreigen te worden. De afdeling Bijzondere Hulpverlening van de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten regelt de uitvoering van deze voorziening. Noodopvang is een tijdelijke opvang in een daarvoor aangewezen voorziening. Het verblijf in de noodopvang is maximaal 6 maanden. Plaatsing gebeurt volgens strenge plaatsingscriteria.

Voor plaatsing in de noodopvang gelden alle volgende criteria. Het gezin moet:

- Tenminste twee jaar woonachtig zijn in de gemeente Den Haag en ingeschreven staan in het bevolkingsregister; en
- Een zelfstandige woning hebben verlaten, die, op het moment waarop deze werd betrokken als passend werd aangemerkt in relatie tot het aantal bewoners (art.18 van de Woonruimte verordening 1991); en
- In de gemeente Den Haag dakloos zijn geworden. Dakloos wil zeggen dat men zelf uitputtend alle mogelijkheden voor het krijgen van een opvangadres heeft onderzocht en daarin niet is geslaagd; en
- Geen andere mogelijkheid van opvang hebben; en
- Niet eerder om dezelfde reden van de noodopvang gebruik hebben gemaakt; en
- Niet op grond van de verblijfstatus uitgesloten zijn van het recht op voorzieningen
- Er is een uitzondering voor vrouwen met kinderen die uit Den Haag afkomstig zijn, maar uit veiligheidsoverwegingen de gemeente hebben moeten verlaten (bv opvang in blijf van mijn lijf huizen) en weer willen terugkeren naar Den Haag. Zij kunnen na terugkeer van de voorziening noodopvang gebruik maken.

De procedure, verplichtingen en berekening van de kosten voor noodopvang staan uitgewerkt in het Handboek Stimulansz.

7 Overige Kostensoorten

7.1 Legitimatie, verblijfsvergunningen en leges

Paspoort of identiteitskaart

Iedereen van 14 jaar of ouder moet een geldig legitimatiebewijs kunnen tonen. De kosten van een legitimatiebewijs behoren tot de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan. Het gaat om voorzienbare kosten waarvoor de aanvrager dient te reserveren. Dat betekent dat deze kosten uit de bijstandsnorm voldaan moeten worden. Bijzondere bijstand is dus niet aan de orde. Dat geldt zowel voor het document als voor de pasfoto's.

Legeskosten

De (leges)kosten voor het aanvragen en verlengen van een verblijfsvergunning of het aanvragen van naturalisatie, behoren tot de algemeen noodzakelijke incidenteel voorkomende kosten van bestaan. Dat betekent dat deze kosten moeten worden voldaan uit het reguliere inkomen. Het gaat om voorzienbare kosten waarvoor de aanvrager in principe moet reserveren.

7.2 Kosten rechtsbijstand

Slechts advocaten die ingeschreven zijn bij de Raad voor de Rechtsbijstand kunnen toevoegingen verkrijgen. Uitgangspunt van beleid is dat slechts vergoedingen worden verstrekt als gebruik wordt gemaakt van de advocatuur. Overwegingen hierbij zijn de veronderstelde professionaliteit, de kwaliteitseisen en het tuchtrecht dat op de beroepsgroep van toepassing is. Kosten die andere rechtshulpverleners in rekening brengen, onder welke benaming ook, komen niet voor vergoeding in aanmerking.

Het stelsel van de gefinancierde rechtshulp wordt beschouwd als voorliggende voorziening. Bij het Juridisch Loket en Den Haag op Maat is gratis rechtshulp verkrijgbaar. In een aantal gevallen is verwijzing naar de advocatuur of erkende mediators noodzakelijk. Het Juridisch Loket kan, indien de noodzaak daarvoor aanwezig is, zorgen voor een directe verwijzing middels het diagnosedocument. Voor de eigen bijdrage in de kosten van rechtshulp kan in Den Haag alleen bijzondere bijstand worden verleend voor het verlaagde bedrag eigen bijdrage rechtsbijstand, ook als de kosten hoger zijn omdat er geen diagnosedocument is afgegeven. Als er geen diagnosedocument nodig is geweest voor het verlaagde tarief omdat het bijvoorbeeld een strafzaak betrof, kan het verlaagde bedrag eigen bijdrage rechtsbijstand eveneens worden verstrekt.

Dienstverlening door een Wsnp-bewindvoerder

Wsnp-bewindvoerders mogen verzoekschriftprocedures uitvoeren. Zij kunnen een toevoeging krijgen voor de verzoekschriftprocedures uit artikel 1 lid 5 van de Regeling toevoegen bewindvoerders Wsnp. Dit zijn het moratorium, het dwangakkoord en de voorlopige voorziening. De aanvrager hoeft zich daarvoor niet eerst te melden bij het Juridisch Loket. Een diagnosedocument hoeft dus ook niet te worden overgelegd. De bijzondere bijstand wordt verstrekt ter hoogte van de volledige eigen bijdrage. Er geldt dus geen verlaging.

Griffierecht

Als iemand het griffierecht (de kosten voor het beginnen van een procedure) bij (hoger) beroep of cassatie bij de bestuursrechter niet kan betalen, kan er om vrijstelling worden gevraagd. Hiervoor gelden strenge eisen. Deze zijn op www.rechtspraak.nl te vinden zijn. Op het moment dat iemand aan de eisen voldoet bestaat er geen noodzaak om bijzondere bijstand te verstrekken.

7.3 Kosten financieel beheer en beschermingsbewind

7.3.1 Beschermingsbewind/mentorschap/curatele

Als de kantonrechter het beschermingsbewind uitspreekt en het bewindvoerderssalaris vaststelt, dan kan in Den Haag hiervoor bijzondere bijstand worden verstrekt. Dit onder toepassing van een draagkrachtberekening. De draagkracht wordt over een jaar (12 mnd.) berekend. Verstrekkingen die ten onrechte dan wel tot een te hoog bedrag zijn uitgekeerd, kunnen in principe van de belanghebbende worden teruggevorderd, ook als de draagkracht gedurende het jaar geleidelijk toegenomen is.

Als in deze paragraaf over beschermingsbewind wordt gesproken wordt ook curatele en mentorschap bedoeld.

7.3.1.1 Aanvullende kosten op noodzakelijkheid beoordelen

Als vertrekpunt voor het correct afhandelen van een aanvraag bijzondere bijstand dient de gemeente Den Haag te kunnen beschikken over het beloningsverzoek óf de uitspraak van de rechtbank waaruit blijkt welke categorie van toepassing is op de onderbewindgestelde. De kantonrechter bepaalt de noodzaak van het bewind. Ook het schuldenbewind. Als de gemeente Den Haag aanvullende gegevens opvraagt dan is dit niet bedoeld om de noodzaak te bepalen. Wel vraagt de gemeente gegevens op om te bezien of de kosten zich ook daadwerkelijk hebben voortgedaan. Dat doen we als hier twijfel/ onduidelijkheid over is.

PGB

Een bewindvoerder kan behalve voor de standaardkosten van het bewind ook nog voor een aantal aanvullende zaken kosten in rekening brengen. Het gaat dan om het beheer van een PGB, verhuizing, of schuldenbewind. Deze aanvullende kosten worden alleen vergoed als ze noodzakelijk zijn. Kosten zijn niet noodzakelijk als deze zich niet zouden voordoen als er een andere keuze was gemaakt. Een voorbeeld is het beheer van een PGB. Als de klant ook voor een maatwerkvoorziening in natura kan kiezen is de noodzaak voor bijzondere bijstand om de bewindvoerder te betalen voor het beheer van het PGB niet aanwezig. De aanvraag voor bijzondere bijstand wordt dan afgewezen.

Schuldenbewind

In het beloningsverzoek dat de bewindvoerder bij de rechtbank indient staan de volgende categorieën onderscheiden;

1. Stabilisering en toeleiding naar het minnelijk traject;
2. Minnelijk traject is gestart op...;
3. WSNP traject is gestart op...;
4. Onoplosbare schulden (geen minnelijk of wsnp traject mogelijk).

Categorie 1

Indien de eerste categorie van toepassing is, dan zal de gemeente in het eerste jaar van het bewind geen aanvullende gegevens over het schuldenbewind moeten opvragen. Deze tijd zal de

bewindvoerder nodig hebben voor stabilisatie en het gereed maken van het dossier voor een minnelijke schuldregeling. Als er in het tweede jaar nog geen verdere doorgeleiding richting een minnelijke schuldregeling heeft plaatsgevonden dan zal de gemeente bij de bewindvoerder informeren naar de voortgang van de (verrichte) werkzaamheden. Dit om te bezien of de gevraagde kosten zich daadwerkelijk hebben voortgedaan of zullen voordoen. De gemeente mag immers, als er twijfel bestaat of de kosten daadwerkelijk gemaakt zijn, om aanvullende informatie verzoeken. (CRvB 09-11-2010, nr. 08/6936 WWB en CRvB 02-08-2011, nr. 09/4327 WWB).

Het kan zijn dat stabilisatie vanwege complexe omstandigheden (financieel of persoonlijk) langer duurt dan 1 jaar. Dit zal richting een minnelijk traject echter eerder uitzondering dan regel dienen te zijn. Als de gevraagde informatie achterwege blijft, of als uit de geleverde informatie blijkt dat de kosten niet gemaakt zijn dan volgt er een afwijzing voor het forfaitaire bedrag voor schuldenbewind (ongeacht de niet betwiste noodzakelijkheid en bijzondere omstandigheden). De gemeente heeft dan immers onvoldoende zicht op het al dan niet daadwerkelijk voordoen van de kosten. Voorts kan de gemeente overwegen een verzoek te doen tot beëindiging van het bewind en de stabilisatie en toeleiding richting een minnelijk traject op haar nemen. Het feit dat er jaarlijks rekening en verantwoording bij de rechtbank wordt afgelegd biedt onvoldoende houvast voor de beoordeling van de bijstand. Uit dit formulier valt namelijk niet op te maken welke werkzaamheden er zijn verricht in het kader van stabilisatie en toeleiding.

Categorie 2

Als er een minnelijk traject is gestart dan is de verwachting dat er na 18 maanden een schone lei is. Gedurende deze periode is er geen aanleiding voor de gemeente om aanvullende gegevens op te vragen bij de bewindvoerder. Indien na de 18 maanden van het minnelijke traject er nog steeds bijzondere bijstand voor schuldenbewind wordt aangevraagd, dan gaat de beloning terug naar het standaard tarief. Vervolgens vraagt de gemeente aanvullende gegevens aan de bewindvoerder om te bezien of de kosten zich nog daadwerkelijk voordoen op basis van een beperking in de persoon gelegen. Als wordt vastgesteld dat bewindvoerder het werk niet naar behoren doet, heeft de Gemeente de mogelijkheid om hiervan melding te maken bij de kantonrechter

Categorie 3

Als er een WSNP traject is gestart dan is de verwachting dat er na 18 maanden een schone lei is. Gedurende deze periode is er geen aanleiding voor de gemeente om aanvullende gegevens op te vragen. Indien na 18 maanden van de WSNP periode er nog steeds bijzondere bijstand voor schuldenbewind wordt aangevraagd dan zal de gemeente aanvullende gegevens vragen aan de bewindvoerder om te bezien of de kosten zich nog daadwerkelijk voordoen.

Categorie 4

Als het evident is dat een onderbewindgestelde onder categorie 4 geen zicht heeft op een schone lei of een traject daarnaar toe, dan volgt de gemeente hetgeen vastgelegd in 5 jaarlijkse verslaglegging. De rechtbank beoordeelt de 5 jaarlijkse verslaglegging. Als de rechtbank besluit dat schuldenbewind wordt voortgezet dan volgt de gemeente deze lijn.

7.3.2 Aangepaste draagkrachtberekening

Bij budgetbeheer, curatele en mentorschap een grensbedrag in het vermogen van twee keer de van toepassing zijnde bijstandsnorm. Je beperkt dan de uitgaven maar je stelt mensen nog wel in staat om in de lopende vaste lasten te voorzien én er een bescheiden reserve op na te houden om onverwachte uitgaven te bekostigen.

Elke euro boven de van toepassing zijnde bijstandsnorm dient aangewend te worden voor de bekostiging van het bewind of budgetbeheer.

7.3.3 Tijdigheid bij nieuwe aanvragen

Bijzondere bijstand vraag je in principe aan voordat de kosten zich voordoen. Voor beschermingsbewind is dit lastig omdat de bewindvoerder pas over de noodzakelijke gegevens omtrent inkomen en vermogen kan beschikken nadat de rechter het bewind heeft uitgesproken. Daarom mag tot 3 maanden na de uitspraak een nieuwe aanvraag voor beschermingsbewind worden ingediend. Bij verhuizing naar Den Haag geldt eveneens een termijn van 3 maanden na inschrijving in GBA. Voor herhaalaanvragen geldt dat de kosten worden vergoed in het jaar waarin deze zich (gaan) voordoen.

7.3.4 Ingangsdatum en beëindiging van bewindvoering

Als een bewindvoerder in de eerste helft van de maand is benoemd, mag de bewindvoerder de beloning rekenen met ingang van de 1^e dag van de maand. Als de benoeming ingaat in de tweede helft van de maand mag de bewindvoerder de beloning rekenen met ingang van de 16^e dag van de maand. Bijzondere bijstand voor de kosten van de bewindvoerder worden dan ook per 1e of 16e van de maand verstrekt.

Als het bewind in de eerste helft van de maand is opgeheven, mag de bewindvoerder de beloning rekenen tot en met de 15^e van de maand. Als het bewind wordt opgeheven in de tweede helft van de maand mag de bewindvoerder de beloning rekenen voor de gehele maand. Bijzondere bijstand voor de kosten van de bewindvoerder worden dan ook tot en met de 15^e of de gehele maand verstrekt.

Ook voor budgetbeheer is het lastig om bijzondere bijstand aan te vragen voordat de kosten zich voordoen. Zij kunnen pas over de noodzakelijke gegevens omtrent inkomen en vermogen beschikken nadat de begeleiding gestart is. Daarom mag een nieuwe aanvraag voor budgetbeheer in het hele kalenderjaar waar het budgetbeheer gestart worden ingediend. Voor herhaalaanvragen geldt dat de kosten worden vergoed in het jaar waarin deze zich (gaan) voordoen.

7.3.5 Budgetbeheer/Inkomensbeheer

Bij andere vormen van financieel beheer dan beschermingsbewind is er niet automatisch sprake van noodzakelijke kosten en individuele bijzondere omstandigheden. Voor aanvragers die voor zware psychiatrische klachten (verslaving en ernstige psychiatrische problematiek, of forensische psychiatrie) worden behandeld mag ook bijzondere bijstand worden verstrekt voor budgetbeheer. De noodzaak van het budgetbeheer moet dan middels een schriftelijke verklaring van de behandelaar, waaruit blijkt dat aanvrager wordt behandeld voor bovengenoemde (combinatie van) klachten, worden vastgesteld.

7.4 Ouderbijdragen LBIO

Als een kind in het kader van de jeugdhulpverlening of de justitiële jeugdbescherming wordt geplaatst in een internaat, een opvangcentrum, een dagcentrum of een medisch kinderdagverblijf, zijn de ouders een bijdrage in de kosten verschuldigd.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen uitwonende kinderen (in een internaat geplaatst bijvoorbeeld) en thuiswonende kinderen (in een Boddaert centrum, medisch kinderdagverblijf of daarmee vergelijkbare instelling geplaatst).

Uitwonende kinderen

Ouderbijdragen die ten behoeve van uitwonende kinderen verschuldigd zijn, worden geïnd door het LBIO. Ouders van uitwonende kinderen zijn niet bijdrage-plichtig, als zij kunnen aantonen dat zij beschikken over een bijstandsuitkering naar de norm van een alleenstaande of een zak- en kleedgeldvergoeding.

De hoogte van de ouderbijdrage wordt voor een groot deel gedekt door de kinderbijslag en het kindgebonden budget. Het gedeelte wat voor eigen rekening van de ouders komt, moet worden voldaan uit de eigen middelen. Om in aanmerking te komen voor kinderbijslag dient de ouder minimaal € 440,- per kwartaal te besteden aan het kind. De ouderbijdrage maakt onderdeel uit van deze kosten.

Het kan voorkomen dat de kinderbijslag is gestopt omdat de ouderbijdrage niet betaald wordt, met als gevolg dat vervolgens de middelen ontbreken om de ouderbijdrage te betalen. Om deze situatie te doorbreken kan de eigen bijdrage LBIO als bijzondere bijstand verstrekt worden totdat het recht op kinderbijslag weer herleeft. Aanvrager is zelf verantwoordelijk voor het laten herleven van de kinderbijslag. Er kan maximaal 6 maanden bijzondere bijstand worden verstrekt. Dit is ruim voldoende om het recht op kinderbijslag te doen herleven én de eerste termijn kinderbijslag te ontvangen.

Het niet betalen van de ouderbijdrage is ongenoegzaam besef van verantwoordelijkheid. Daarom wordt de bijdrage als lening verstrekt.

Thuiswonende kinderen

De verrekening van kinderbijslag is niet van toepassing bij de vergoeding van de eigen bijdragen bij Boddaert centrum, medisch kinderdagverblijven of daarmee vergelijkbare instellingen. De ouders van deze kinderen blijven de volledige verzorging van dat kind houden en in het geval van een eigen bijdrage is er dan ook sprake van bijzondere kosten. Voor deze kosten kan bijzondere bijstand als gift worden verstrekt.

7.5 Kosten in verband met vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk en werkaanvaarding kunnen bepaalde kosten met zich meebrengen die er voorheen niet waren. Denk aan bepaalde kleding of een stukje vervoer. Organisaties moeten aan de vrijwilliger de gemaakte kosten vergoeden. Dit heet de onkostenvergoeding. Daarnaast kunnen de organisatie vrijwilligers een vrijwilligersvergoeding geven.

Voor alle uitkeringsgerechtigden die vrijwilligerswerk doen geldt dat €180,- per maand met een maximum van €1800,- per jaar niet verrekend wordt met de uitkering. Hierbij wordt binnen de gemeente Den Haag geen onderscheid gemaakt of uitkeringsgerechtigden vrijwilligerswerk doen in

het kader van re-integratie of in het kader van maatschappelijke participatie. Deze vrijlating zorgt ervoor dat in kosten die gepaard gaan met het vrijwilligerswerk afdoende wordt voorzien en er dus geen aanvullende bijzondere bijstand noodzakelijk is. In die gevallen waarin er niet in een vrijwilligersvergoeding of onkostenvergoeding wordt voorzien, maar er wel sprake is van extra vervoerskosten kan bijzondere bijstand overwogen worden. De vrijwilligersorganisatie moet dan wel aangeven waarom zij niet in staat is om een tegemoetkoming in deze kosten te verstrekken.

7.6 Reiskosten in verband met bezoek aan ziekenhuis of inrichting

Reiskosten kunnen alleen worden vergoed bij bijzondere omstandigheden. Denk bijvoorbeeld aan reiskosten van en naar het ziekenhuis voor bezoek aan een familielid of reiskosten voor het bezoeken van een gedetineerd familielid. De reiskosten worden geheel vergoed.

Als richtlijn voor de frequentie van bezoek aan een familielid in detentie kan 1 keer per 2 weken worden aangehouden.

Bij ziekenhuis bezoek aan een kind is de frequentie afhankelijk van de (familie)relatie. In de relatie ouder/kind is een dagelijks bezoek eerder als noodzakelijk aan te merken dan in de relatie kleinkind/grootouder.

Er wordt geen bijzondere bijstand verstrekt voor reizen buiten Nederland. Vergoeding is alleen mogelijk als de (zorg)verzekering niet betaalt. Voor reiskosten voor zittend ziekenvervoer is de collectieve zorgverzekering een passende en toereikende voorliggende voorziening.

7.7 Reiskosten speciaal voortgezet onderwijs

De reiskostenvergoeding uit het leerlingenvervoer is afgeschaft voor leerlingen in het speciaal voortgezet onderwijs die in staat zijn om met het OV te reizen.

Als de school binnen een normale vervoersafstand zit dan is er sprake van algemeen noodzakelijke kosten en zijn er ook geen extra kosten ten opzichte van kinderen die naar een reguliere school in de buurt gaan.

Anders wordt het als er een grotere afstand gereisd moet worden omdat de school voor voortgezet speciaal onderwijs verder uit de buurt ligt.

Er is dan sprake van bijzonder noodzakelijke kosten die via de bijzondere bijstand vergoed kan worden.

7.8 Kosten voor begrafenis of crematie

Aanvragen bijzondere bijstand voor begrafenis kosten worden afgehandeld door de afdeling Bijzondere Hulpverlening. Voor informatie en aanvragen kunnen nabestaanden worden doorverwezen.

In samenspraak met de nabestaanden wordt bekeken wat de mogelijkheden zijn binnen het beschikbare budget. Afhankelijk van de beschikbare middelen kan er gekozen worden voor een

zeer eenvoudige of meer uitgebreide uitvaart. Het uitgangspunt is de goedkoopst mogelijke adequate voorziening waarbij de eigen middelen volstaan.

7.9 Bijzondere bijstand voor schulden

Bijzondere bijstand voor schulden is in principe niet mogelijk. Wel kan iemand die in de problemen komt door schulden ondersteuning krijgen.

Als er sprake is van een crisissituatie, waarbij huisuitzetting of afsluiting van energie en/of water dreigt, moet er direct contact opgenomen worden met het ICP. Van daaruit wordt het crisisinterventieteam van Financiële Dienstverlening ingeschakeld. In eerste instantie wordt door hen contact opgenomen met de schuldeisers om de dreigende huisuitzetting of afsluiting te voorkomen. Vervolgens worden er afspraken gemaakt ten aanzien van het doorbetalen van de vaste lasten waardoor voorkomen wordt dat de schuld verder oploopt. De schulden worden meegenomen in het te starten schuldhulpverleningstraject. Doorbetaling en opstarten schuldhulpverleningstraject vormen de basis voor het afwenden van de uitzetting of afsluiting.

Het kan voorkomen dat een bijstandsaanvrager geconfronteerd wordt met een belastingaanslag. Deze aanslag kan veroorzaakt zijn, doordat er bij de verrekening van inkomsten met de uitkering onvoldoende rekening is gehouden met nog af te dragen belasting. Ook een terugvordering zorgtoeslag op deze gronden kan middels bijzondere bijstand vergoed worden. In deze gevallen kan er bijzondere bijstand worden toegekend in de vorm van een gift. Voor teruggevorderde huurtoeslag is geen bijzondere bijstand mogelijk, hiervoor dient een wijzigingsverzoek of bezwaar bij de belastingdienst ingediend te worden. Mocht blijken dat er onterecht een heffingskorting is verstrekt die wel met de uitkering is verrekend, dan kan voor het terug te vorderen bedrag eveneens bijzondere bijstand worden verstrekt.

8. Aflossing en terugvordering van bijzondere bijstand

Leenbijstand

Wanneer de aanvrager bijzondere bijstand heeft gehad in de vorm van een geldlening, moet hij de lening terugbetalen zoals in het toekenningsbesluit is bepaald. Na 48 termijnen aflossing binnen een periode van 54 maanden wordt het restant van een lening voor bijzondere bijstand omgezet in een gift. De periode van 54 maanden wordt verlengd met de periode die aanvrager aflost op een andere vordering van SZW. Als de aanvrager zich niet aan de afspraken houdt of bij verwijtbaar handelen, kan de lening volledig worden teruggevorderd.

Voor geldleningen voor alle soorten van bijzondere bijstand geldt de 5%-aflossingsnorm. Het uitgangspunt van het aflossingsbeleid van SZW is dat men altijd moet blijven beschikken over de beslagvrije voet (=95% van de van de alleenstaande bijstandsnorm).

In principe is niemand uitgesloten van deze aflossingsnorm, behalve wanneer er beslag op het inkomen is gelegd, dan geldt er een aflossingsnorm van 0%. Daarnaast leveren we altijd maatwerk, wij hebben als gemeente zorgplicht en waken ervoor dat de financiële huishouding van inwoners niet te gevaar komt.

Voor mensen die verblijven in een inrichting voor verpleging of verzorging geldt een speciale aflossingsnorm van één derde van de geldende bijstandsnorm.

Als er een verzoek wordt gedaan voor toepassing van de beslagvrije voet dan dient de aflossing hierop aangepast te worden. De klant weet dat hij een lening met een terugbetalingsverplichting aangaat. De beslagvrije voet wordt niet met terugwerkende kracht toegepast.

Terugvorderen van bijzondere bijstand met een bepaalde bestemming

Bijzondere bijstand met een bepaalde bestemming kan in twee gevallen teruggevorderd worden:

- de aanvrager ontvangt naderhand vergoedingen of tegemoetkomingen voor die bestemming (bijvoorbeeld vergoeding griffiekosten);
- de aanvrager heeft het bedrag niet aan de bepaalde bestemming besteed.

9. Tijdelijk individuele compensatie gemiste Huur- en/of Zorgtoeslagen in 2024 en Teruggevorderde Huur- en/of Zorgtoeslagen 2023-2024

Doel en reikwijdte:

Deze bijzondere bijstand heeft tot doel gehuwden (en de daarmee in de Participatiewet gelijkgestelden) die een (UWV-)uitkering ontvangt en eventueel een aanvullende bijstandsuitkering ontvangen, te compenseren voor gemiste huur- en/zorgtoeslag over 2024 en teruggevorderde huur- en/of zorgtoeslag over 2023, als gevolg van sociale regelingen en een fiscaal hiaat, waardoor deze groep gehuwden minder huur- en/of zorgtoeslag ontvangen, dan gehuwden met alleen een volledige bijstandsuitkering.

Doelgroep:

1. Gehuwden(en de daarmee in de Participatiewet gelijkgestelden) met een (UWV-)uitkering en eventueel een aanvullende bijstandsuitkering in 2024 die over dit jaar huur- en/of zorgtoeslag (geheel of gedeeltelijk) van de Dienst Toeslagen missen;
2. Gehuwden (en de daarmee in de Participatiewet gelijkgestelden) met een (UWV-)uitkering en eventueel een aanvullende bijstandsuitkering in 2023, van wie de Dienst Toeslagen op grond van fiscale effecten huur- en/of zorgtoeslag (geheel of gedeeltelijk) heeft teruggevorderd over 2023;
3. Gehuwden (en de daarmee in de Participatiewet gelijkgestelden) met een (UWV-)uitkering en eventueel een aanvullende bijstandsuitkering in 2024, van wie de Dienst Toeslagen op grond van fiscale effecten huur- en/of zorgtoeslag (geheel of gedeeltelijk) heeft teruggevorderd over 2024.

Compensatie van gemiste zorg- en /of huurtoeslag in 2024:

De bijzondere bijstand wordt aan doelgroep 1 op een aanvraag, die uiterlijk op 31 december 2024 is ingediend, verstrekt ter hoogte van het verschil in toeslagen dat deze doelgroep minder ontvangt dan gehuwden in een vergelijkbare leefsituatie met een volledige bijstandsuitkering.

De bijzondere bijstand wordt, al dan niet met terugwerkende kracht, periodiek verleend over de maanden januari 2024 tot en met uiterlijk december 2024.

Compensatie van door de Dienst Toeslagen teruggevorderde zorg- en /of huurtoeslag over 2023:

De bijzondere bijstand wordt aan doelgroep 2, op een aanvraag, die uiterlijk op 1 juli 2025 is ingediend, verstrekt in één bedrag.

Het bedrag is ter hoogte van het teruggevorderde bedrag van de zorg- en/of huurtoeslagen door de Dienst Toeslagen over 2023, als gevolg van deze problematiek.

Compensatie van door de Dienst Toeslagen teruggevorderde zorg- en /of huurtoeslag over 2024:

De bijzondere bijstand wordt aan doelgroep 3, op een aanvraag, die uiterlijk op 1 juli 2026 is ingediend, verstrekt in één bedrag.

Het bedrag is ter hoogte van het teruggevorderde bedrag van de zorg- en/of huurtoeslagen door de Dienst Toeslagen over 2023, als gevolg van deze problematiek.

Terugvordering van de compensatie:

Voor zover het bedrag aan compensatie te hoog of ten onrechte is verstrekt als gevolg van onjuist door de betrokken gehuwde(n) of de daarmee in de Participatiewet gelijkgestelde(n) , wordt deze van de aanvrager teruggevorderd.

Rechtsgrond:

- Ministerie SZW, "Tussentijds handelingsperspectief gemeenten naar aanleiding van Uitspraak Centrale Raad van Beroep over samenloop regelingen en effect op toeslagen", Gemeentenuws SZW 2023-01;
- Handreiking handelingsperspectief alleenverdienersproblematiek, Stimulansz, 12 december 2023;
- Voortgang Alleenverdienersproblematiek, Gemeentenuw SZW 2024-01.